Voorstel gebruik van stofzuigersets ter bestrijding Aziatische hoornaar in Noord-Brabant

Inleiding

De Aziatische hoornaar is een invasieve exoot en veroorzaakt schade aan de biodiversiteit, de landbouw (met name de fruitsector) en de imkerij. Daarnaast kunnen nesten problemen voor de veiligheid opleveren als deze hangen in de publiek ruimte zoals op schoolpleinen. Ook groenwerkers moeten goed opletten bij onder meer het snoeien van heggen omdat Aziatische hoornaars zeer defensief zijn bij het verdedigen van hun nesten

De Aziatische hoornaar is een generalist en heeft een voorkeur voor prooien die relatief makkelijk te vangen zijn zoals honingbijen. De hoornaars blijven voor de bijenkasten hangen en vangen vooral honingbijen die terugkomen. Door verstoring van het vlieggedrag treedt foerageerverlamming op waardoor er onvoldoende nectar en stuifmeel wordt binnengehaald. Als gevolg daarvan verzwakken bijenvolken, halen de winter niet en/ of komen de winter niet goed door.

Aziatische hoornaars in Noord-Brabant

De Aziatische hoornaars wordt steeds vaker in Noord-Brabant waargenomen. Door de voorliefde voor makkelijke prooien zien imkers de hoornaars steeds vaker voor hun bijenkasten. Imkers zien de hoornaars en de gevolgen van de hoornaars dus vaak als eerste.

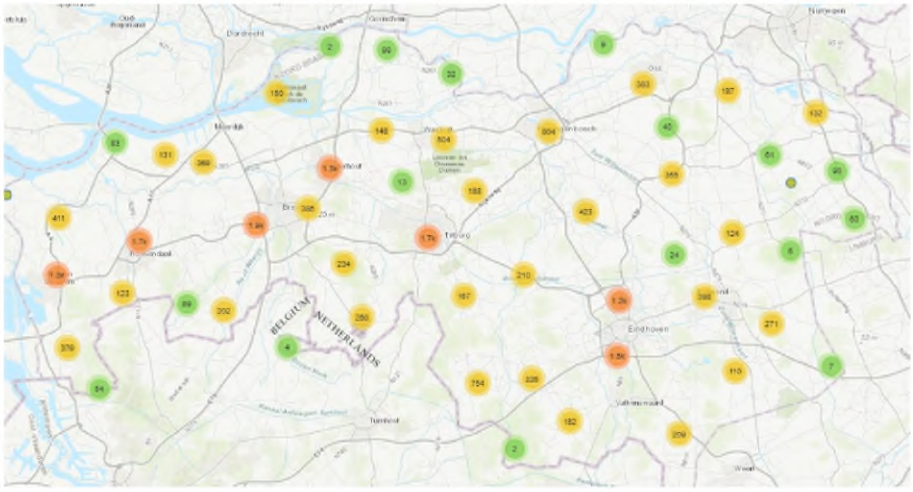

Meldingen van Aziatische hoornaars in 2025 op waarneming.nl

Bestrijding van de Aziatische hoornaars

Afgelopen jaar (2024) zijn er in Noord-Brabant in totaal 517 nesten verwijderd van de 734 gemelde nesten (70%). Van het aantal geruimde nesten in 2025 zijn nog geen exacte cijfers bekend. De bestrijding is veelal uitgevoerd met een hoogwerker vanaf de grond door een professionele ongediertebestrijder die zich heeft gespecialiseerd in de bestrijding van de Aziatische hoornaar. Het verwijderen van nesten voordat de nieuwe koninginnen uitvliegen is essentieel om de aantallen hoornaars beheersbaar te houden. Het gebruik van deze methode is echter zeer kostbaar vanwege de hoogwerker die ingezet moet worden.

In de zoektocht naar een nieuwe methode heeft 2Best in samenwerking met Bee hexagon een nieuwe methode ontwikkeld voortbouwend op de methode om de eikenprocessierups bestrijding. Dit is een stofzuiger met een aantal carbonbuizen die gebruikt kan worden vanaf de grond zodat de inzet van een hoogwerker niet meer nodig is. De provincie Gelderland heeft deze methode dit jaar actief ingezet in de ruiming van nesten. En de methode bleek effectief en efficiënt bij het ruimen van nesten tot 25-32 meter.

Commented 5.1.2.e

Bestrijding van Aziatische hoornaars door imkers

Imkers houden en zorgen voor hun honingbijen maar zijn in principe geen plaagdierbeheersers. Vanuit de zorg voor hun bijen hebben imkers het voortouw genomen om de hoornaars beheersbaar te houden door:

- Verspreiden van informatie en geven van lezingen
- Inzetten van selectieve vallen om koninginnen weg te vangen voordat zij een nest kunnen beginnen
- Het weghalen van embryonesten
- Het opsporen van zomernesten door middel van het plaatsen van lokpotten en zo mogelijk met gebruik van een zendersysteem.
- Opzetten van vrijwilligersgroepen om het zoeken, zenderen en ruimen van nesten te organiseren.
- Waar mogelijk afspraken maken met individuele gemeenten om mandaat te verkrijgen voor het ruimen binnen gemeentegrenzen en afspraken te maken over voorwaarden, veiligheidsaspecten en kosten.
- Het weghalen van secundaire nesten door middel van de 'stofzuigermethode'. Geleverd door 2 Best.

Industriële stofzuigerset

2Best/ Beehexagon heeft een industriële stofzuiger set ontwikkeld waarmee hoornaarsnesten op een gebruikersvriendelijk en milieuvriendelijke manier geruimd kunnen worden. Deze methode kan ook door imkers en/ of professionele bestrijders gehanteerd worden na een instructie door 2Best. De door 2Best getrainde imkers kunnen hun kennis doorgeven (train de trainer) aan andere imkers die aan de slag willen.

Een stofzuigersets kan worden aangeschaft door de Provincie Noord-Brabant en worden overhandigd aan de Taskforce Aziatische hoornaar Noord -Brabant. Een standaard stofzuigerpakket bestaat uit een stofzuiger, een buizen set (tot 20 m), een aggregaat, en een karretje voor transport. Extra buizen, een camera en een beschermend pak zullen ook worden aangeschaft. De taskforce stelt een bruikleenovereenkomst op met de vier verschillende kringen van imkers in Noord-Brabant. Deze kringen zijn samenwerkingsverbanden van verschillende imkersverenigingen van de Nederlandse Bijenhoudersvereniging (NBV). Naast de NBV, zal ook Imkers Nederland een set ontvangen evenals de werkgroep van Biologische-Dynamische imkers. Op deze manier hebben alle vertegenwoordigers van de imkerij in de provincie Noord-Brabant toegang tot een set.

Voor het juiste gebruik van de stofzuigerset zal 2Best een training verzorgen. De stofzuiger moet rustig, met beleid en zorgvuldig worden gebruikt om te voorkomen dat grote stukken nest naar beneden komen te vallen en daarmee hoornaars. Ook zal in de training de te nemen veiligheidsmaatregelen aan bod komen. 2Best kan een certificaat afgeven voor aanwezigheid bij deze training- dit certificaat heeft echter geen wettelijke status. Er is op dit moment nog geen wettelijke erkende cursus voor de bestrijding van de Aziatische hoornaar (en daarom zal de samenwerking worden gezocht met gecertificeerde plaagdierbeheersers /

mensen gecertificeerd in het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen*: dit is allereerst een verantwoordelijkheid van elke individuele gemeente*).

De taskforce zal zorgdragen voor een evenredige verdeling van de stofzuigers in Noord-Brabant. Sommige verenigingen hebben zelf op eigen kosten of met behulp van sponsering een stofzuiger systeem kunnen aanschaffen. Daarom zal de Taskforce eerst inventariseren welke verenigingen hier al toegang tot hebben.

Voor het weghalen van nesten met gebruik van de stofzuigerset zal een vergoeding gevraagd worden. Aan wie? En hoeveel? Voor wie is deze vergoeding? Het gebruik van de stofzuiger kost tijd (gemiddeld zo'n 80 min (gegevens Gelderland), er worden kosten gemaakt voor de gemaakte kilometers, materiaalkosten zoals een stofzuigerzak, schoonmaakmiddelen etc., bovendien kennen de stofzuigers een afschrijving.

Hoe hoog deze vergoeding is en hoe de organisatie van verwijdering van nesten precies wordt geregeld is aan de organisatie die de stofzuiger ontvangt. Hierbij valt te denken aan verschillende mogelijkheden:

- De stofzuiger wordt uitgeleend aan de plaatselijke ongediertebestrijder die tegen betaling het nest weghaalt
- Er wordt een lokale stichting opgezet (lijkt me te bureaucratisch ingezet. Als je als Groep/kring een verenigingsstructuur hebt is e.e.a. juridisch al geregeld. Een gebruikersovereenkomst tussen de provincie/ Taskforce en de inlenende Kring/ Groep is dan voldoende) die zich bezighoudt met de bestrijding van de Aziatische hoornaars en die de stofzuiger onder haar hoede neemt
- De stofzuiger wordt uitgeleend aan een Groep/ Kring die deze aan lokale Imkersvereniging kan uitlenen mits de gebruiker aantoonbaar heeft deelgenomen aan een training. Daarnaast worden er 2 stofzuigers beschikbaar gesteld aan 2 niet NBV-groepen. In alle gevallen dienen de gebruikers van de stofzuigers getraind en verzekerd te zijn (aansprakelijkheidsverzekering) en de veiligheidsvoorschriften in acht te nemen.

De inlenende partij (Groep/ Kring) levert aan het eind van het jaar een overzicht aan bij de Taskforce waar nesten zijn weggehaald. Dit omdat naast de site Waarneming.nl ook rechtstreeks gemeld wordt aan "ruimgroepen" waaronder Fixiapp van gemeenten,

Budget

Beschrijving	Kosten per unit (Euro)	Aantal	Totaal (Euro excl. btw)	Opmerkingen
Standaard stofzuigerset voor verwijderen van AH	5.1.1.c	6	5.1.1.c	Buizen lengte tot 20 m
Extra buis lengte 1,60 m	5.1.1.c	42	5.1.1.c	7 extra buizen per set + 11,2 m
Pak	5.1.1.c	12	5.1.1.c	2 pakken per set
Camera	5.1.1.c	6	5.1.1.c	
Cursus op locatie in Noord-Brabant		1	5.1.1.c	Kosten voor zaalhuur, lunch voor deelnemers e.d.
Totaal			5.1.1.c	

Note: De Taskforce Noord-Brabant is BTW plichtig dus als de stofzuigersets worden aanschaft door de Taskforce zullen er minder extra buizen worden aangeschaft en kunnen hogere gelegen nesten niet worden weggehaald.